

Oxle och
Bundreps och
Bundreps +

4291

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

1

Något leper bror.

Älderman byttes vid Märkenspel och
spelare gick i nummerordning. Till
handling upplästas mönstringsbrev (Vring-
gångsbrev). I slutet af spelet avslutades
man för att vänta till.

Byggs stavelstänger är skifade och såda.
Byggs har en vana af mansbyxor, i
hvitbrett äldermannens förvarade tunnare
den är vackert färgad, brun med gula broddar.
Höjd 26:5, största diameter 12:5 cm.

[~~Mr. Lundström 1875~~]

1875-53

Oxle och
Fosie och
Fosie +

4291

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

2

Älderman byttes vid Märkenspel och
gick och efter nummerordning. Byggs ännu
var älderman. Något avreste för byggs för-
rebror och. Vid märkenspellet avslutades alla
gås. Gåset hölls bara den afspänte älderman
och. Supping på liden förrebror och.

Älderman byttes vid Märkenspel och
gick och efter nummerordning. Byggs ännu
var älderman. Något avreste för byggs för-
rebror och. Vid märkenspellet avslutades alla
gås. Gåset hölls bara den afspänte älderman
och. Supping på liden förrebror och.

Älderman byttes vid Märkenspel och
gick och efter nummerordning. Byggs ännu
var älderman. Något avreste för byggs för-
rebror och. Vid märkenspellet avslutades alla
gås. Gåset hölls bara den afspänte älderman
och. Supping på liden förrebror och.

Medd: F. Byggs och Lars Jakobsson,
som bott här sedan 1875. 1875.

Något åter minnes man icke mer att
ungfångstref såvades till samling. Åldersman
högst var Nårpen. Dets lätta innebrändes
då Pelleorne-gårdens brann. Rymanne
har på Oxie häradspartskatt ett par
hundra kronor.

Åf en handling från år 1779, då gam-
marne delades framgår bl. a. följande:

"2de alla årstider samvise Kille och
Rijens så väl som mångfaldige Resanders
Warminges stället."

Samt pl. — "Stället och en stor sken,
hvarvet Rijemän efter mångfaldigt bebr"

med Rips brunnar sammanträda "

Huset ö. om nr 6 — från delning under-
tagna "Fä-Herde = Skola = och Fattighus
och bristille anslagare genom Plats med et
därå betygt Hus."

Den nämnda skenen står nu icke
att finna. En af träbörarna är ännu lätt
att finna. Den ligger i en med pilor plan-
terad växtställe invid landvägen och
står ö. om Hindby värdhus.

Oxie Ad
Gerric m
Gerric +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

Perdren A. Nilsson, c:a 50 år gammal,
kunde efter förfrågan berätta att man
bytte äldre män vid Mårten.

BB-33

Oxie Ad
Glosörps m
Fjöringslöf

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Ena uppgifter om byråbarnbarn
man införskaffas i byn.

BB-33

Oxie bod
G. Greppe an
G. Greppe +

4291 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

8

Några andra uppgifter är att man
byste äldre män vid Märken så i de att
bringa upp. För 40-50 år sedan hade man
alltid mårsvigille men ingen äldre man.

Medd: F. Landt. Johan Jönsson
f. i byn. PB 33

Oxie bod
Kunde an
Gravby

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

9

Enligt i byn följde 65-åriga lundst.
brukaren Anders Andersson byttes älder-
man vid Märken. Äldermannen ut-
gjorde bys så det skulle vara rann-
ting. Horn eller låda minnes man ej.

PB 33

Spör att den legat nere i omkring 25
år den äldre mans i skinnens som har
upprättats. Numera är samma person äl-
derman i flera år i följd.

För byns äldre man vid Mårbo-
dalen vid ett gille hos den uppränte. Syg-
tan gick i nummerordning, i två och
ordning. Älderman hade ingen ersättning.
Först var ej äldre man. Vid sammans-
ställning. Uppränte äldre mannen ordet.
Senare valdes för 3-4 år i ränder
Byn den allmänningen hos och

äde för del i Bullerfäster.

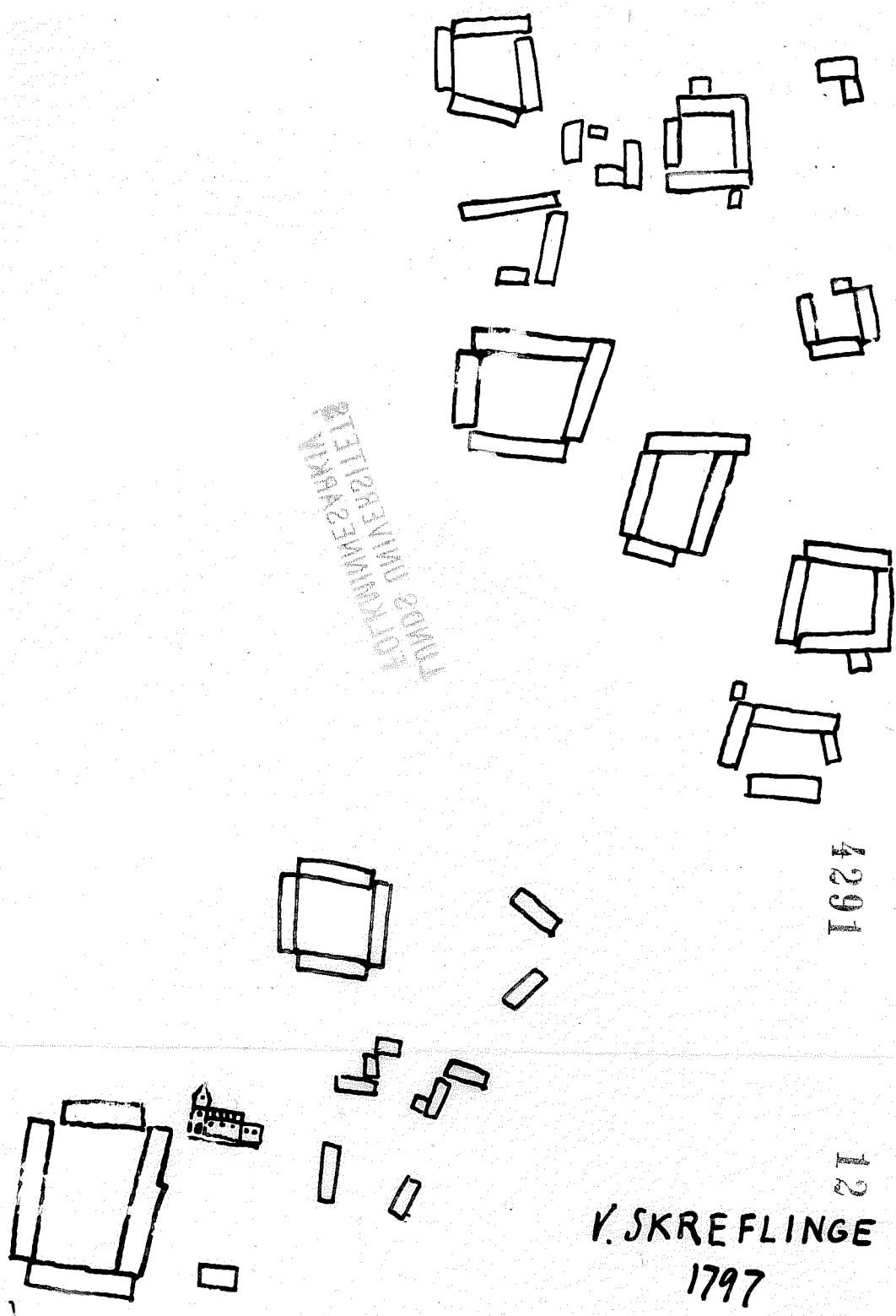
Rättsordningsboken förs från 10 nov.
till 10 nov.

Min samman berättade om en brö-
gare i byn, som (med brida?) på byn
spes ex: vis följande:

1 stor flaska	I
1 kvart	I
2 "	I
1 stor fl. + 2 kvarter	K

Medd: 70-åriga bröden Claf Finnen.

Bö. 33

12
V. SKREFLINGE
1797

4291

12
V. SKREFLINGE
1797

Oxie bod
Kyprie m
Kyprie -i-

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESÄRKIV

13

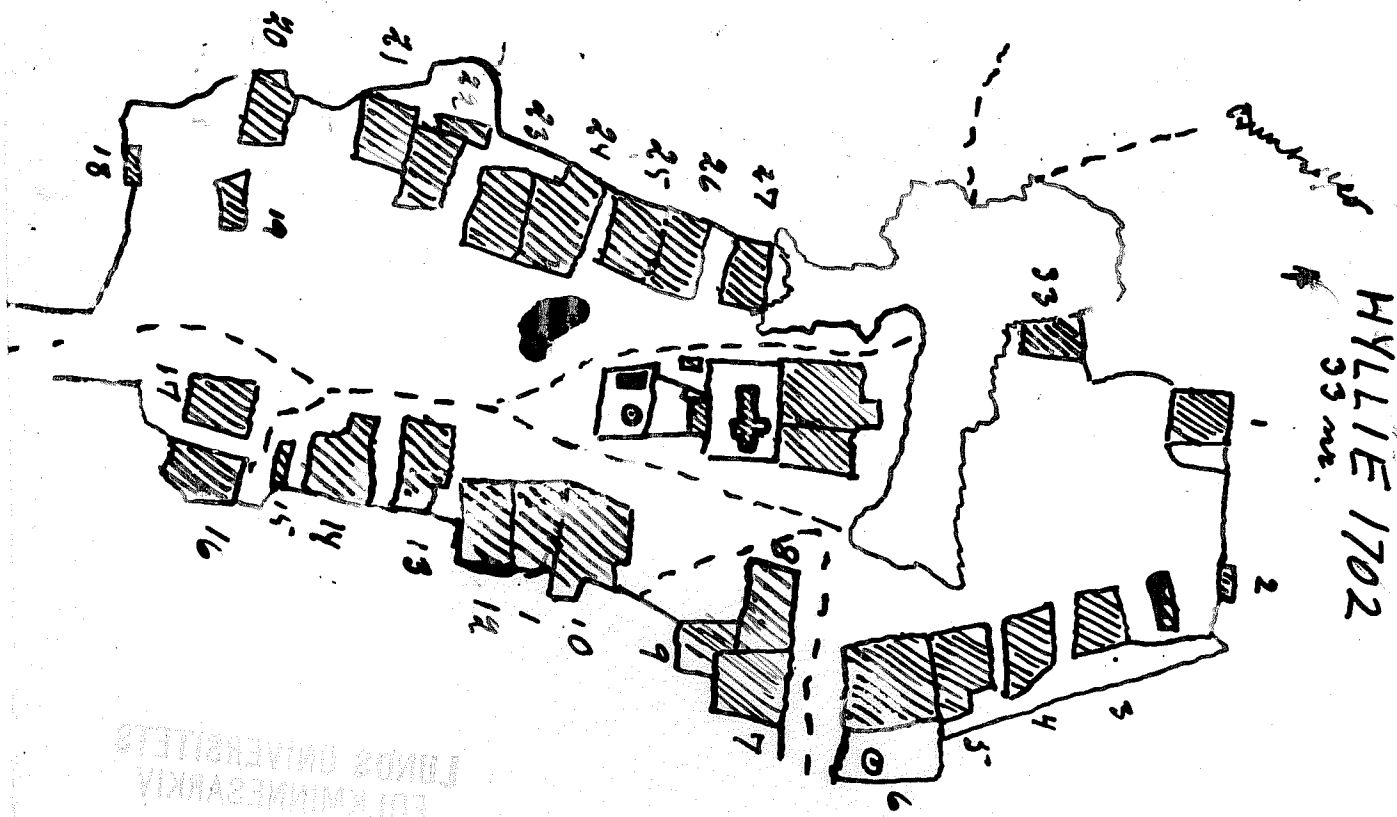
Ålderdomsresten gick som i nummer-
ordning och bytte innehållare Månsdags
vid ett gille med gäs hos den äppelnde.
Horn fanns icke men vid sammankall-
ning såndes ringbrev. Därför har det
förrätt.

"Kyllan" = bys ordning.

Sammanman strömmingar, som skrif-
tade och sålda.

I min sagomans myndighet skedde
man upps med att ha återkomme.

Medd: 73-åriga bonden Anders Jönsson,
f. i byn o. son af honom: redf. Jöns Jönsson. 73-53

Oxle ned
Hörsjöinge an
Hörsjöinge + I

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

15

Man slutade med att den äldre man
för mera än reder år sedan. Eldernan bym
vid Vårfröandakt och då var det gille med
kött, ropen och gäs och som rökte man
långpipa. En del laggade på och
eldernan hade insett arrede. Handlinga
na börja men liden skall finnas kvar
(hos dr. Odenberg)

Sevnan valdes för två år. Han synade
vägar och tog upp brandst. Han hade ej
något arrede.

"Bys vassning och två grusvägar".
Då man bytte äldre man vid Märken

Oxle ned
Hörsjöinge an
Hörsjöinge + II

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16

frödes på natten den nye äldre man-
nen hem.

Medd: Per Anders Hans Jörg Persson
7 år.

Be-33

Trots efterfrågningar hos de äldre i
byn ha uppgifter om byatalaget blott-
nat uppgifter.

17-33

Äldermann byttes vid Vårsvandad. Bygs.
han gick efter nummerordning. Tiden var
ro beprövat. Äldermannen hade ingen ersätt-
ning. Min sagesman minns dock att han
eller hans men att äldermannen sålde
samlingar. Insamlingen upphörde för
ordning. Ingen är sedan därför att det inte
jagade något för äldermannen att göra.
Byn hade för samling och Vårsvandad,
och delade.

Den stora stenen på gatan ligger i
bygdgårdsområdet och alltså ingen bygd.
Meddelare: 65-åriga bonden Per Svensson, f. i byn. 18.

Oxie med
docharps och
docharps +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19

Regering i den 1
januari 1846. Sålunda denna regering byttes
äldermann "med en af November älderman" och
sammankommande skedd medelst en
"kort skrift som går från två till två"

Bo-33

Oxie med
Mellan - Greppe och
Mellan - Greppe

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

20

En c:a 40 år sedan eldade man
upp med att den älderman. Deras älderman
byttes älderman vid nyårsfest vid en
gille för den älderman. Man
drack då rombränn, röste långpipan och
spelade brack. Syssla gille och från
nummer till nummer. Till samling ut-
färdade äldermanen vagnpöref.
På pump finns brack

Midd: Borden under Vinter i byn.
Bo-33

Namnerna samlatas Märkesnågar
hos den uppränte äldermannen till gille, och
då byttes älderman. Spectum gick om i
samma ordning som ställes ligger. En
stämman uppränte för omkring 30 år
sedan.

Horn, Låda etc. stämman, med äld-
ermannen uppränte omkringsteg till
samling.

Medd: Äldermannen Aug. Jönsson
som bott här i c:a 50 år

1880.

Nam bytte älderman vid Märkesnå-
gar. Byn har två namningar - nu brukas
äldermannensnamnet uppränte på 1880-ta-
let efter ett våldsamt slagmål på en
Märkesgille.

Medd: Äld. Mr. Olof Nilsson
som bott här sedan 1893

1880-3.

Oxie lnd
S. Sallerups an
S. Sallerups +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

23

Ombytte af Aldermænd skedde ved Mår-
pensdahl ved en gille hos den afstaaende.
Systeren gik omkring "efter som di bedste".
Horn Jansens ej, men Aldermændene ut-
færdede ordet til samling. Byg lida
nu færdigmen.

Semmer Jansens.

Byg nåde en gennemsnit gruslag.

Middellare: 64-årige kvinder
Nils Jansens, J. i byn

188-30

Oxie lnd
S. Sallerups an
Tullstorp

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

24

Aldermændsombyttet var ved Mårpen.
Aldermændspåsteden som var udført gik
i nummerordning. Horn Jansens ej men
omgænges ved samling. Byg lida
hade en, hvor målet lida med øjens-
løst. Aldermændspåsteden udførte
for omkring 50 år siden.

Midd: Kvinden Nils Olsen, 85 år,
J. i byn.

188-33

Oxie lund
Svedala m

4291

TECKN. 25
FOT.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Quis. en
skurna-
brända

Åggårps.

Karälsåggårps

I	P J (F?) Björke	d. 12 cm	
II	(Ais - AIP - ALS ?)	dönn	d. 12:3 cm.
III	B J	"	" 13:1 "
IV	A	"	" 11 "
V	{ ii (M?) J S	"	" 13:3 "
VI	A	"	" 11 "
VII	(No 8 PAS 1811 ?)	"	" 14:1 "
VIII	B	alm (Aek ?)	" 13:1 "
IX	Pis	dönn	" 16 "
X	OOS	"	" 18:9 "

Oxie lund
Svedala m

4291

26

Åggårps

Rejordsåggårps 1757

(Skånska Folkminnen 1926)

" 1796

" 1837

" 1860

" 1787

Öperensåggårps 1811

Västlunda 1810-1811

A

A

A

A

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oxie och
Svedala och
Tegarp

4291

FOT.

27

Äldre af Jön., med Jämsbo och Näs
län. "Tegarsby 1876"

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

Äldre Jönäs på Svedala och Näs
närvarande.

BE-3.

Oxie och
Svedala och
Tegarp

4291

FOT.

28

När af och. Munsby och Näs.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

När af Jönäs på Svedala och Näs
närvarande.

BE

Oxie lnd
Svedala ren
Hyllarp

4291

29

Emåttensordning af år 1800. A

180

Oxie lnd
Svedala ren
Svedala +

I

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30

år 1811, då min sagesmanns mor var föddes.
När man på med uttryckningen i Svedala by.
Engen ville flytta från det gamla bysamfundet,
alla ville blanda kvar.

Äldermannen hade man till för ett 40-
tal år sedan. Äldern beroddes om att vara
äldermannen för ett år. Äldermannen för-
varade bys lada, och i den lög bysamfundet
och bysamfundet. Han skulle framför
allt samla bysamfundet en gång om året,
Närmanfren, då han skulle agga och my
äldermannen tillräddas. Vid det stora gillet

Oxie bod
Svedala nr II
Svedala +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

31

Byrå på fisk, skog, gräs, marker och loddar.
Äldermansgillet varade ofta en och en halvt
dygn. I loppet gick man på maten
från den afgränsade till den tillräckande,
men så gjorde man inte i Svedala.

Mitteltare: Peren Hans Hansson,
f. 1852 på Svedala nr 16.

186

Oxie bod
Svedala nr III
Svedala +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

32

När en sagomann 1869 kom till Svedala,
Jönns äldermans i Torvby by. Vid mår-
senapiller användes smörbröd, skett gräs
och risgräs och sen blev det smörbröd
och brödspe. När mjölet var bränt
kom till byn skulle man göra vit-
brödspe och då bjöd man första
dagen mannaarna och andra dagen
junnarna.

18633

Oxie lsd
Svedala sn
Svedala

4291

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESARKIV

33

I bys lada ett mycket stort antal
handlingar af verkligt värde. Blund dessa
mätas:

Byordning 1835	(Svenska Folkminnen 1926)
" 1850	" "
Överenskommenhet 1885	" "
Byordning 1836	A
Överenskommenhet 1843	A

186

Oxie lsd
Svedala sn
Svedala

4291

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESARKIV

34
FOT.

Storn af rtt, gult, sonnande mot
musskyet, som är gjord af en isålig träd-
gren och fastsat vid botten med en järn-
ring. Vid gjutningsringen spår af beslag.
Storn är djup och rak.

Längd 46 cm, diameter vid gjut-
ningsringen 9.5 cm.

186

Älderman byttes vid Märsmiddagen vid
ett gille hos den äldste. Det varskades en
måltid med smör, bröd, pepparkakor, peppar-
rotbröd, röpa med blimp, gäs, brakar.
Sen drack man budy och röste länghägen.
Äldermannskapet gick omkring i nummer-
ordning. Huset var ej befriade. Svän-
ning för uppehållet förkom inte. Sam-
ling hölls efter lunch i de olika gårdarna.
Till samling upplästade äldermannerna om-
gångsbref eller order som såndes ett rätt
och ett avigt om. Då det gällde bräddan
sattes en fjäder i sigillet. Huset fanns ej.

Äldermannsinstitutionen uppehöll
omkring 1918-1919.

På lida en rundad rektangel
c:a 35 x 25 x 15 cm skall finnas hos
Hjertred Persberg.

Meddelare: 74-åriga bonden Hans Persson.
f. i byn.

St. 33.

Örie Ad
Tuppeljö m
Tuppeljö +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 37

Rydsåker kyrka hade varit den
omständigheten att det fanns gemensam-
ma ständningar och man hade nummer
& åldersår.

Åldersår byttes vid måringsgillet
Måringsdag, och rydsåker, som var kyrkan
gick från nummer till nummer. Sam-
manhållning skedde genom samlings-
bref. Ryds kyrka låda.

För att se åldersår valdes för ett år
i ränder.

Medd: Per Anders Peters (omkr. 70 år gammal,
1880-85)

Åldersmanstidningen lever som.

Ombytte af åldersmanstidningen skedd vid
Mårtenstadiet vid en gille hos den afgå-
ende med pepparostbröd, färskt ägg, gä,
formbröd, smör. Första dagen
var det bara kvinnor med på gillet,
andra dagen äro båda könen.

Syftan gick om från nummer till
nummer. Sammanställning skedd med
engångsbref.

By tyckte sig låna förvaras bl. a. en förteck-
ning öfver handläggare som åldersmanstidningen

förvarade. Den upplager 88 nummer,
af hvilka märkas:

Nr 19 Byrdningens af den 18 Januari 1832. (Ord-
ningen nu borta)
samt nr 89 Byns fredning öfver grov-
skogen.

Oxie. Ad
S. Årarpes an III
Höfsta

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

41

Styck till. af fur, ojemålad (brun),
rel. mj., delad i två fjädrar
d. 60 cm, br. 32 cm, h. 13 cm.

St-33

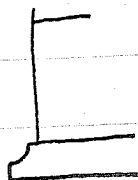
Oxie. Ad
S. Årarpes an II
V. Greppe

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

42

Replåda af fur med fjädrar, br-
nen rindade, oemålad.
d. 40; br. 28; h. 17.5 cm

St-33

Oxie Ned
S. Marpes om I
V. Ereprie

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

43

Äldermans byttes Mårtenstug dag då rå-
brevstaperna gjordes upps och man kunde
gille (med peparrorsbrött, rypor, gås eller
andra, romladd, långpipor som skapades af
smien i Skovmagaren) hos den äldste al-
dermannen. På gillet valdes också reemane.
Äldermannens posten gick efter nummerord-
ning, och äfven valdes nya äldermän.
Sammanträdning skedde med rögångsbref.

Revidering af 1857 i bys rida.

Valda bövar.

Äldermannens skrifverens bövar.

Medd: Perinde från Mårtenstug d. 1871 i byn

PK-33

By - Ordning

Till befrädrandet af Ordning och skick
innan Westra Grefve Byelag Samt till
förednande af spör och ömquiret,
hafva vi öfverenskommit om följande
stadga som till Gifvna efterlysd
gälla skall.

1 §

Äldermans bestämningen omkring går
på vanligt sätt så att hvarje Hå är
pliktig att vara älderman, hvarannas,
om någon skulle af någon Orsak an-
ses eller blifva Orsackelig dertil, Öfver-
enskomna Byelaget med någon skick-
lig person om Sysslans bestående,
som därför af Den Orsacklige njuter
ersättning med Sex Rd Banco för Hå
är rättat, och Proportionaliser för Hå
håre tid hvilken betalning erlägges på
Märkesrättesdagens.

2 §

Äldermannen väjar sig till biträde

en Ordningssamman tillkom som helst; dock
ej så, att en och samma person dermed
besväras tvänne år i rad.

3 §

Till Sexmän vare plighige 2^{ne} af de yngste
ålderna som förfara med denna ~~Regering~~
i fulla 3 år. Då de ~~afträda~~ till tvänne
rednare till Byen underkomme ålter.

4 §

Ålder och Ordningssamman handfärdiga
någon ~~att~~ allt hvad denna Byes Ordning
inbefallur, hvar för sin för den gälla
den af Kongens Befallningsbefäl-
vande den 10 December 1811 utfärdade
Ålder eller Ordningssamman Instruktion.

5 §

Ålderssamman ^{hållelse} utförde envar till
Byestämman, vid Penninge Utlägg
minst två dagar förut och jämbarn
deri så väl ärendet som i hvad
Ordning brytet skall Omöring gå,
samt Ålder och stället der sam-
lingen skall ske och vare derför
en hvar plighig förskriffa hållelse

Brevet utan Uppehåll, vid påföljd
att Om brevet Quartälles, den här till
var villande för första gången 16 S
Det är Dersom för tredje gång Dubbel.

6 S

Till Breveterna vare pliglig en kvar
komna själv eller genom Ombud, red-
nast en timma efter den Utgåva tiden
vid 16 o Det Vite är vare lika
Vite för den som utskickes.

7 S

Vid tillfälle då Utgåva af Brevet skola
ske, efter ingen skicka Ombud, Med
mindre det med har fulla penningar
till utgiften, liksom ingen får ut-
skicka eller annan penningar utskickes
tillstånds komma, Vid 24 S Det Vite
vilken för dagen Dersom utan ma-
gare inrättning utgåva jämt till
skottet, af tiden och Ordningemånen

8 S

Vid Breveterna utskicka tillstånds-
nen alla för, liksom har för-
genom tillstånds, Dersom med

förelagt vid i sin 8 § till En Allt B^{er}
söder förelagda dygd och värdiga samt
Sveriges och förelagningar, hvarjå-
någon som till böter 16 § B^{er} an-
sekrete och hvar som följande Bygghänsa
är slutad i hvar hvarjå.

9§

Ärligen vid Allmänna värdighetsningar
ware tiller och Ordningensmätter i
Bygghens värdighets tillställes vid laga an-
var för dem.

10§

Vid insättande i sin fall skola och un-
derhålla hvar sina värdigheter i far-
bart skick, så vid Bygghens som
alla de Öfriga värdigheter som Bygghens
är skyldig att under hålla.

11§

Alla böter som användas till Bygghens
gemensamma behov såsom Ber-
lagning Skole och Fattighuset och
hvarjånånde m. m. erläggas vid
ärliga Värdighetsmätter och för-

V. Greve 1857 V

4291

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF UPPSALA

48

varas af Högdomaren till beboj deras göra.
Och ege Hider- och Ordningsmännene
samt att hos den beträffande gennas
lösa såväl som alla andra penning
tillskott, de der rike å dagens blivis
betalta utaga eller utgåva, samt
dermed följande och redovisa såsom
i Utbetalnings väg och vare deras
förhållande i enlighet med denna
öfreutskrivelse tilldeles behandlad.

12 §

Då sådant i begäranen vare sig inom
eller utom Regeringens; äger en eller
flera med förändring af Hider eller
Ordningsmän, gennas anställa gennas
ning hos honom det vara må in
Regeringens Område, utan att derom
antaga Medarbetande Kronbesje-
ning.

Detta allt såsom ledande till vår
gemensamma fördel och påse vi
med våra opettäckande wonder-
skripter och begära åaga fast-
ställelse härå till Öfröförlig efter-
tegnad.

Wera Greve den 12 Januari 1857

V. Euprie 1857 V

4291

49

Nils Larsson
N° 1. 2, 9.

Jöns Persson
i N° 2:9

Jeppe Persson
i N° 2:9

Jöns Persson
N° 2 o 9

Hans Mattsson
i N° 5 6

H.M. Simonsson
N° 5 och 6,

Pehr Jersson
N° 5 och 6

Nils Jönsson
N° 7 o 10

Pehr Jönsson
N° 7 o 10

Karl Jönsson

Jeppe Jönsson
N° 5 & 8

Jeppe Jönsson
N° 12

Pehr Nilsson

Pehr Jönsson
N° 2 - 14

Mårten Persson
N° 2 - 14

Mårten Nilsson
N° 2 - 14

Jöns Jönsson
N° 11

Oscar Jönsson

Anders Larsson
N° 3

Jöns Nilsson
N° 3

Hans Persson
N° 5 & 8.

Karl Christensen

2. 20 juni 1857 insagen i Dombark.

Orie. Ad
S. Årarp +
S. Årarp +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

50

Rydslaget leper bror.

Månsdalaget sammanträdde vid Mårps-
dalen och då bytte man äldermannen vid
ett gille för den afstörande, då gas aldrig
sammanträdde vid målsiden. Ett suppa på
lånade hade min syster aldrig varit på.
Lars om.

Äldermannensposten gick om efter mun-
nerordning och var upplöst. Äldermannen
sände regeringsbrev för samling.

Sevner Jönns.

Pop samling bror, som utvärderad.

Källa m. handl. bror. Med: 8 färgade bröder
Per Jönns.

88-33

Orie. Ad

S. Årarp +
S. Årarp +

4291

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

51

Pop källa af fur, med färgade, brö-
ren rindade, rindad.

d. 60 cm; br. 29.5; h. 20 cm.

88-33